

ELS JOCS OLÍMPICS DE FRANCO

UNA ANÀLISI DE LA
CANDIDATURA FRUSTRADA
DE BARCELONA '72.

JUAN ANTONIO SIMÓN SANJURJO

Fundació Barcelona Olímpica

AULA D'HISTÒRIA

ELS JOCS OLÍMPICS DE FRANCO

UNA ANÀLISI DE
LA CANDIDATURA
FRUSTRADA DE
BARCELONA '72.

Autor

JUAN ANTONIO SIMÓN SANJURJO

Fundació Barcelona Olímpica

Editat per: Fundació Barcelona Olímpica

© ELS JOCS OLÍMPICS DE FRANCO. UNA ANÀLISI DE LA CANDIDATURA FRUSTRADA DE BARCELONA'72

Simón Sanjurjo, Juan Antonio

1a edició – Barcelona, Espanya: 2014

© Fotografies pàgines interiors tots els drets reservats:

© Arxiu Família Pau Negre

- Foto: Pérez de Rozas, febrer de 1967

pàg.7

© La Vanguardia Ediciones S.L.

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com>

- Diari *La Vanguardia*, 25 de febrer de 1967 (pàg.1)

pàg.8

© Arxiu Família Pau Negre

pàg.9

© Arxiu FBO

pàg.12 pàg.13

© El Mundo Deportivo S.A

<http://hemeroteca.mundodeportivo.com/>

- Diari *El Mundo Deportivo*, 26 de novembre de 1965 (pàg.1) Hemeroteca

pàg.16

- Diari *El Mundo Deportivo*, 29 d'Abril de 1966 (pàg.6) Hemeroteca

pàg.28

© DIARIO ABC, S.L.

- Diari *ABC*, 12 de desembre de 1965

pàg.26

<http://hemeroteca.abc.es/nav/Navigate.exe/hemeroteca/madrid/abc/1965/12/30/103.html>

- *Madrid sollicite les XX Jeux Olympiques = Madrid applies for the XX Olympic Games = Madrid solicita los Juegos de la XX Olimpiada*, Madrid: Editor: Ministerio de Información y Turismo. (reimpr.: Consejo Superior de Deportes), 2012

pàg.23

© Biblioteca de Catalunya

- Revista *Destino*, 18 de juny de 1966, (pàg.22)

pàg.33

© Portada: La Vanguardia Ediciones S.L

Foto: Pérez de Rozas i AP-Europa

- Diari *La Vanguardia*, 25 de febrer de 1967 (pàg.1) Hemeroteca

<http://hemeroteca-paginas.lavanguardia.com/LVE07/HEM/1967/02/25/LVG19670225-001.pdf>

© Altres textos pàgines interiors: els autors esmentats

INSTRUCCIONS ESPECIALS I ALTRES NOTES

© Tipografies:

S'han utilitzat 5 tipografies

- Nom: *BPDots-Atrevit*. Tipus: OpenType Tipus 1

- Nom: *OratorStd*. Tipus: OpenType Tipus 1

- Nom: *OratorStd-Slanted*. Tipus: OpenType Tipus 1

- Nom: *PTSans-Regular*. Tipus: OpenType TrueType

- Nom: *PTSans-Italic*. Tipus: OpenType TrueType

© Disseny gràfic: M. Salomé Clavijo

© Correcció lingüística: Fundació Barcelona Olímpica

Dipòsit legal: B-20295-2014

Imprimeix: qpprint

Imprès a Espanya

ÍNDIX

INTRODUCCIÓ _____ 05

ELS ANTECEDENTS: DELS JOCS DEL MEDITERRANI ALS JOCS
ESPORTIUS DE BARCELONA _____ 10

LA CANDIDATURA DE BARCELONA '72 _____ 14

...I LA CIUTAT ESCOLLIDA ÉS MADRID. UN RECORREGUT PEL
"TÈRBOL" PROCÉS D'ELECCIÓ DE LA CANDIDATURA OLÍMPICA
ESPANYOLA _____ 22

A TALL DE CONCLUSIÓ _____ 34

BIBLIOGRAFIA _____ 36

INTRODUCCIÓ

En alguna de les múltiples i improvisades reunions i tertúlies que es van organitzar durant la celebració a Madrid de la 63a sessió del Comitè Olímpic Internacional (COI), José Antonio Elola-Olaso, com a delegat nacional d'Educació Física i Esports (Delegación Nacional de Deportes, DND) i president del Comitè Olímpic Espanyol (COE), va intentar sondejar els màxims representants del moviment olímpic sobre les possibilitats que podria arribar a tenir una candidatura olímpica espanyola. La ciutat va acollir durant la primera setmana d'octubre de 1965 l'assemblea anual del COI, i l'aparell propagandístic del franquisme va aprofitar aquesta trobada per publicitar, tant com fos possible, allò que les autoritats polítiques consideraven un èxit diplomàtic que contribuiria a millorar la debilitada imatge internacional del país. L'Espanya del *desarrollismo* donava la benvinguda als membres del COI mentre somniava amb l'impacte que podria suposar per a la seva integració en el context europeu la celebració d'una olimpíada.

Davant la presència del mateix *caudillo* en el seu discurs de la sessió inaugural, Elola-Olaso es va adreçar als membres del COI i els va transmetre el seu anhel de què "aquesta reunió sigui un signe que ens permeti en un futur pròxim tenir aquí de nou una 'Festa de la Joventut', amb uns altres Jocs Olímpics per als quals Espanya s'està preparant per contribuir en la mesura que pugui al moviment olímpic"¹. El mateix Avery Brundage, president del COI, va aprofitar el seu torn de paraula per recordar l'anterior delegat nacional, el general Moscardó, a qui considerà el "gran patriota, heroi i líder de l'esport". D'aquesta manera, també incidí en el seu discurs que en l'audiència que dies abans havia mantingut amb el general Franco, havia constatat que a Espanya hi havia una clara concepció de l'esperit del moviment olímpic. En la seva al·locució va seguir elogiant el dictador i va esmentar que en la seva conversa l'havia sorprès la brillant descripció que havia realitzat de les diferències entre esport amateur i esport professional, tot definint-lo com "dedicació enfront d'exploatació"². Brundage va deixar de banda el règim dictatorial sota el qual vivia la societat espanyola i no dubtà a alimentar les il·lusions olímpiques del franquisme animant el mateix Elola i, recordant-li, que "l'any vinent a Roma es decideix la ciutat seu per al 1972. Presentin-se, poden guanyar"³. Més enllà de la retòrica buida dels discursos, la resposta positiva del COI donà confiança a la DND i a un sector reduït del govern de Franco per plantejar-se la preparació d'una candidatura olímpica. Si en l'àmbit esportiu serien molt escasses les possibilitats d'èxit dels nostres atletes

-
- 1 Bulletin du Comité International Olympique. *Address by president Elola-Olaso, of the Spanish Olympic Committee*, núm. 92, novembre de 1965, pàg. 63.
 - 2 Bulletin du Comité International Olympique. *Address by president Avery Brundage*, núm. 92, novembre de 1965, pàg. 64.
 - 3 Jaime Boix i Arcadi Espada. *El deporte del poder: Vida y milagro de Juan Antonio Samaranch*. Madrid: Temas de hoy, 1991, pàg. 275.

en una olimpíada, la celebració d'un esdeveniment esportiu d'aquesta transcendència permetria gaudir d'una impensable eina propagandística i diplomàtica, que permetés transformar la imatge negativa que a escala internacional seguia definint aquest país. Aquesta imatge simbolitza allò que entenc com el punt de partida d'aquest estudi.

El punt final, o el punt i seguit, si volem ser historiogràficament exactes, el podríem descobrir a finals del mes d'abril de 1966 en un altre element carregat de simbolisme i determinant per poder entendre el procés que pretenc analitzar tot seguit. Ricardo Grau publica el 29 d'abril a *El Mundo Deportivo* la carta que tres mesos abans, concretament el 13 de gener, Pau Negre Villavecchia havia enviat a Elola-Olaso, on li transmetia la seva intenció irrevocable de dimitir dels seus càrrecs com a membre del COE i president de la Real Federación Española de Hockey. Aquesta decisió reflectia el seu descontentament i la discrepància radical envers l'"inacceptable" mètode que havia utilitzat aquest organisme per a l'elecció de la candidatura olímpica de Madrid, que l'obligava a renunciar als compromisos que mantenia amb diverses institucions esportives espanyoles des dels últims anys. El contingut d'aquest interessant document, que més endavant podrem analitzar amb el deteniment que es mereix, representa la imatge final d'una nova decepció, la constatació d'un nou desencís i el darrer capítol en l'obsessió olímpica de Barcelona⁴.

Els dos exemples anteriors simbolitzen el principi i el final d'un procés històric i emmarquen cronològicament aquest treball. La càrrega simbòlica d'aquests elements pretén situar el lector davant d'allò que podrà trobar en les pàgines d'aquest llibre. Dos punts d'inflexió que obren i tanquen de manera subjectiva un objecte d'anàlisi que s'insereix en un projecte que ha estat viu i present a Barcelona al llarg del segle XX. Un desig reforçat durant dècades contra l'adversitat i el desànim, indubtablement impulsat per les autoritats polítiques i esportives però necessàriament sustentat des de la ciutadania: el somni d'organitzar uns Jocs Olímpics.

Aquesta investigació pretén estudiar com va néixer la idea de donar forma a la candidatura de Barcelona per als Jocs Olímpics de 1972, tot aprofundint, alhora, en el coneixement dels principals elements que van definir aquest projecte olímpic i quines van ser les seves principals línies d'actuació. De la mateixa manera, també s'exposarà el tèrbol procés que va envoltar la definitiva i inesperada elecció de Madrid pel COE a finals de l'any 1965; un aspecte que la història de l'esport ha mantingut en l'oblit durant anys i que pot permetre avançar en el coneixement del paper que va representar l'esport durant el franquisme. Aquesta investigació vol demostrar com la "idea olímpica" de Barcelona es va aconseguir mantenir viva al llarg del franquisme, gràcies, entre altres

factors, al compromís de les diverses autoritats polítiques i esportives catalanes, que més enllà de l'àmbit estrictament de l'esport, van tenir present durant aquest període la importància i l'impacte que tindria per a aquesta ciutat l'organització d'un esdeveniment esportiu d'aquesta magnitud.

PAU NEGRE, MARQUÈS PEDRO IBARRA MAC-MAHÓN I JOSEP MARIA DE PORCIOLES CONVERSEN AMB EL PRESIDENT DEL COI AVERY BRUNDAGE. LA IMATGE SUBRATLLA LA FLUÏDA COMUNICACIÓ QUE VA EXISTIR DURANT ELS ANYS SEIXANTA ENTRE LES AUTORITATS POLÍTIQUES I ESPORTIVES DE BARCELONA I ELS REPRESENTANTS DEL MOVIMENT OLÍMPIC.

LA VANGUARDIA, 25 DE FEBRER DE 1967 (PÀG.1)

LA VANGUARDIA

ESPAÑOLA

BARCELONA (1)
Sábado, 25 de febrero de 1967

Redacción y Administración: PELAYO, 38
TELÉFONO 206 y 701
Teléfono: 221-41-29 (6 líneas)
Precio de este ejemplar: 2 pías.

FUNDADORES: DON CARLOS Y DON BARTOLOME GODO

Año LXXXIII - Número 31.329

El príncipe don Juan Carlos visita el V Salón Náutico Internacional

El príncipe don Juan Carlos, acompañado del gobernador civil don Tomás García, conde de Godó, señor Marchetti y otras personalidades, en el curso de la visita que realizó ayer por la mañana a las instalaciones del V Salón Náutico Internacional de Barcelona.

Los paracaidistas juran la bandera

La plaza Mayor de Alcalá de Henares, presenta un solemne aspecto durante la jura de la bandera de los nuevos paracaidistas, celebrada con motivo del XIII aniversario de la fundación de estas unidades especiales.

Mientras esperaba la llegada del alcalde

La señorita María Barrantes, hija del Sr. Barrantes, espera, ayer por la mañana, la llegada del alcalde, sentada en uno de los sillones del Salón de Crédito. Poco después, don José M. de Perdomo acompaña a la joven visitante a recorrer las distintas dependencias del Ayuntamiento.

LA «MINI KHANGA» Y EL «BOU BOU»

Una mujer africana luce una mini khanga por las calles de Londres mientras su compañero exhibe un «bou bou», ambos conjuntos confeccionados con tejidos autóctonos africanos y que han sido presentados en el pase de una colección de modelos de primavera en aquella capital.

EL PRESIDENTE DEL COMITÉ OLÍMPICO, EN EL ATENTADO

El alcalde de Barcelona, don José M. de Perdomo, hace entrega de una bandera especial a la plaza al presidente del Comité Olímpico Internacional, Sr. Avery Brundage, en el momento de la visita, ayer, acompañada de don Felipe Sureda, hijo del Sr. Sureda, conde de Godó.

(Foto: News de Europa y AP-Europa)

PAU NEGRE I VILLAVECHIA,
MEMBRE DEL COE I
PRESIDENT DE LA REAL
FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE
HOCKEY

ELS ANTECEDENTS: DELS JOCS DEL MEDITERRANI ALS JOCS ESPORTIUS DE BARCELONA

Un dels elements que ens poden permetre analitzar la persistència al llarg de la segona meitat del segle XX d'allò que podríem denominar l'"obsessió olímpica" de Barcelona (entesa com l'existència d'un discurs esportiu estretament lligat als valors olímpics i que es va mantenir viu al llarg de la dictadura), és l'estudi de dos dels principals esdeveniments esportius que es van organitzar abans de la candidatura olímpica de 1972. En l'àmbit local, l'organització dels Jocs del Mediterrani i els Jocs Esportius de Barcelona permetrien que la ciutat assolís l'experiència necessària, arribat el moment, per poder respondre amb més eficiència al repte d'acollir uns Jocs Olímpics.

L'organització dels Jocs del Mediterrani de 1955 suposà la primera demostració que Espanya tenia la capacitat suficient per poder organitzar un esdeveniment esportiu d'aquesta importància. Era indubtable que aquesta competició no tenia el prestigi d'uns Jocs Olímpics, però suposava un bon escenari per poder oferir a escala internacional una imatge més agradable de la dictadura. Alhora, la participació en aquest succedani d'olimpiada, en què el nivell dels esportistes era inferior al dels Jocs Olímpics, permetia als atletes espanyols competir en un context en què els èxits esportius eren més assequibles, així com fer-ne un ús propagandístic. En relació a l'impacte que tindria per a Barcelona, la celebració d'aquests Jocs demostrava la centralitat de què gaudia aquesta ciutat pel que fa a l'esport en el panorama espanyol. La capitalitat esportiva anirà acompanyada de l'existència d'una nova generació de dirigents que faran servir aquest esdeveniment com a plataforma d'autopromoció, i que trobaran en Joan Antoni Samaranch el seu principal exponent⁵. Tal com esmenten Pujadas i Santacana, tots els actes que envoltaven els Jocs del Mediterrani intentaven copiar tant com fos possible la tradicional litúrgia entorn de les olimpíades.

L'apel·lació a l'herència grega es materialitzà amb l'inici dels actes a Empúries, on es va preparar una representació de *Les Troianes*, i des d'on es recollí aigua del Mediterrani en una àmfora de plata, que feia el paper de la flama olímpica. [...] La cerimònia inaugural, el dia 16 de juliol, també acomplí els ritus de les cerimònies olímpiques, amb la desfilada dels 1.700 participants davant dels 40.000 espectadors que omplien l'Estadi, i amb la participació del vicepresident del CIO, M. Massard.⁶

5 Juli Pernas. *Barcelona 1955: Els Jocs Mediterranis*. Barcelona: Fundació Barcelona Olímpica, 2012.

6 Xavier Pujadas i Carles Santacana. *Història il·lustrada de l'esport a Catalunya*. Barcelona:

L'èxit de l'organització va afirmar el convenciment de les autoritats polítiques i esportives de la ciutat respecte al fet que la idea d'acollir uns Jocs Olímpics a Barcelona no era un objectiu escabellat. El periodista Juan José Castillo insistia en aquest mateix concepte al veure la resposta de les institucions i de la societat catalana:

[...] Tant el ministre secretari general del Moviment, com el vicepresident del Comitè Olímpic Internacional, van fer insistència en la il·limitada capacitat creadora de Barcelona i en la seva insuperable vitalitat per organitzar uns Jocs Olímpics, que, oficiosament almenys, han estat ja sol·licitats.⁷

Un altre dels esdeveniments esportius que van tenir lloc durant el franquisme i que incideixen en la pervivència d'una cultura olímpica de Barcelona seran els Jocs Esportius. El seu objectiu inicial fou l'intent de reinstaurar la tradició dels jocs públics d'època romana que havia celebrat la ciutat durant l'antiguitat, i aconseguir, entre altres factors, la socialització i integració en el teixit social de les activitats esportives, així com el "propósito de convertir a Barcelona en la capital mediterránea del deporte"⁸. Malgrat tots els problemes a què es van enfrontar, els Jocs Esportius es van aconseguir celebrar entre 1962 i 1966. No és la meua intenció entrar en l'anàlisi detallada de cadascuna d'aquestes edicions que ja han estat analitzades de forma brillant per Juli Pernas⁹; en canvi, tinc la intenció de destacar la importància d'aquesta competició com a element de prestigi esportiu per a la ciutat i banc de proves per a l'organització de macroesdeveniments esportius. Un exemple que subratlla el concepte anterior el trobem en el contingut del programa dels IV Jocs Esportius l'any 1965, en el qual queden paleses les intencions i els interessos que movien el comitè organitzador:

[...] Pero hay más, se crea y prepara una organización que, transcurridos unos pocos años, contará con una experiencia y caudal de conocimientos suficientes para poder decabar con bien ganado título, la sede de los Juegos de Europa, una de las ideas nacientes destinadas al éxito, o de los Juegos Olímpicos.¹⁰

Igualment, en la memòria dels II Jocs s'assenyalava la importància de celebrar aquest esdeveniment esportiu i cultural com a mitjà per assolir la "capitalitat de l'esport mediterrani", gràcies a la seva celebració anual i a l'aprofitament dels problemes que

Diputació de Barcelona, 1995, pàg. 172.

7 Juan José Castillo. *La Prensa*, 26 de juliol de 1955. Citat per Juli Pernas. *Barcelona 1955: Els Jocs Mediterranis*. Barcelona: Fundació Barcelona Olímpica, 2012, pàg. 181.

8 Documentació d'Alberto Assalit. "Memoria de los II Juegos Deportivos de Barcelona", pàg. 1.

9 Juli Pernas. *Els Jocs Esportius de Barcelona 1962-1966*. Barcelona: Fundació Barcelona Olímpica, 2013.

10 Programa dels IV Jocs Esportius de Barcelona. "Futuro de los Juegos", 1965.

estava patint l'organització dels Jocs del Mediterrani a causa del veto realitzat en alguns països per motius polítics. L'organització dels Jocs Esportius permetria a la ciutat aconseguir l'experiència necessària per poder plantejar-se, en un futur, la preparació de la candidatura olímpica:

Esta misma oportunidad determina el que se haya adquirido ya una experiencia, que sirva de bagaje para la preparación, si se estima oportuno, en el año 1972, de la ciudad como sede de los Juegos Olímpicos, ya que para el año 1968 la ciudad de Lyon se presenta como única candidatura.¹¹

11 Documentació d'Alberto Assalit. "Memoria de los II Juegos Deportivos de Barcelona", pàg. 2.

SUMARIO

1. CARTA DEL EXCMO. SR. ALCALDE DE BARCELONA.
2. BARCELONA, SEDE DE LOS XI JUEGOS OLÍMPICOS.
3. RESPUESTAS AL CUESTIONARIO DEL COMITE OLÍMPICO INTERNACIONAL.
4. INSTALACIONES DEPORTIVAS DE BARCELONA Y SU PROVINCIA.
5. CAPACIDAD HOTELERA.
6. BARCELONA Y SUS ATRACTIVOS TURÍSTICOS.
7. OPINIONES SOBRE BARCELONA Y LOS JUEGOS OLÍMPICOS.

>
SUMARI DEL
DOSSIER DE LA
CANDIDATURA DE
BARCELONA ALS
JOCS OLÍMPICS
DE 1972

¿ EXISTE EN ESA CIUDAD UNA ORGANIZACION CON SUFICIENTE EXPERIENCIA PARA LOGRAR QUE AQUELLA SEA DIGNO ESCENARIO DE LOS JUEGOS OLIMPICOS ?

D - R e s p u e s t a -

Barcelona considera que está suficientemente preparada para organizar digna y eficazmente los Juegos.

Con sus respectivos cuerpos de expertos, Barcelona ha probado ya tener la necesaria experiencia para lograr aquel propósito, como en el caso de :

- II JUEGOS MEDITERRANEOS.
- CAMPEONATOS DEL MUNDO DE HOCKEY SOBRE PATINES.
- CAMPEONATOS DEL MUNDO DE TENIS PROFESIONAL.
- CAMPEONATOS DEL MUNDO DE PATINAJE Y CARRERAS.
- CAMPEONATOS DE EUROPA DE FUTBOL JUVENIL.
- CAMPEONATOS DE EUROPA DE REMO.
- GRAN PREMIO DE ESPAÑA PEÑA RHIN.
- TORNEO PRE-OLIMPICO DE HOCKEY SOBRE HIEBA.
- ETAPAS ESPAÑOLAS DE LA VUELTA A FRANCIA 1.965.

DOCUMENT DEL DOSSIER DE LA CANDIDATURA DE BARCELONA
ALS JOCS OLÍMPICS DE 1972, AMB UNA DE LES RESPOSTES
AL QÜESTIONARI DEL COMITÈ OLÍMPIC INTERNACIONAL.

LA CANDIDATURA DE BARCELONA '72

A diferència de l'àmplia i detallada documentació que actualment exigeix el COI a les ciutats que volen presentar la seva candidatura per acollir uns Jocs Olímpics, en els anys seixanta el procés de presentar la candidatura i la documentació que s'havia de consignar era molt més senzilla. Bàsicament consistia en un qüestionari de catorze preguntes a les quals calia respondre de la manera més detallada possible, però que en cap cas obligava les ciutats a especificar dades i xifres concretes relacionades amb el pressupost, la capacitat hotelera, etc. Posteriorment, una vegada que el COI acceptava les ciutats candidates, s'iniciava un període en què sí que calia concretar cadascuna de les línies de desenvolupament del seu projecte olímpic.

Lèxit publicitari de l'assemblea del COI a Madrid i la resposta positiva de Brundage respecte d'una possible candidatura olímpica espanyola, despertà els somnis de grandesa de les autoritats esportives. Elola-Olaso estava convençut que els beneficis que aportaria l'organització d'una olimpíada eren infinitament superiors als riscos que s'haurien d'afrontar. El desafiament olímpic el recollirà immediatament Barcelona. A principis del mes de novembre de 1965 el ple de l'Ajuntament aprova una moció i ofereix la ciutat com a candidata¹². El consistori que lidera Josep Maria de Porcioles és conscient que ha arribat la seva oportunitat. Els projectes anteriors, per circumstàncies diverses no es pogueren fer realitat, però de nou es presenta el repte olímpic i la possibilitat que aquesta organització permeti afrontar les nombroses reformes que des de fa anys han restat ajornades a Barcelona. *El Mundo Deportivo* es fa ressò dels "rumores que señalaban a Barcelona como la ciudad elegida". L'11 de novembre de 1965 la capçalera esmentava que la candidatura s'estava estudiant, i "que en los momentos presentes no ha habido más que cambios de impresiones para dar paso a resoluciones definitivas"¹³.

Uns dies més tard l'esperada notícia es farà oficial. *El Mundo Deportivo* destacava en la portada que l'Ajuntament de Barcelona havia presentat al COE la seva candidatura per organitzar l'olimpíada de 1972¹⁴. El periodista Luis Meléndez conclou aquest article tot elogiant la decisió de l'Ajuntament:

12 Jaume Boix i Arcadi Espada. *Op. cit.*, pàg. 275-278.

13 "Para la celebración de los Juegos Olímpicos de 1972 Barcelona tiene en estudio la presentación de su candidatura". *El Mundo Deportivo*, 19 de novembre de 1965, pàg. 7.

14 Nivardo Pina. "El Ayuntamiento de Barcelona ha presentado oficialmente la candidatura de la ciudad para la organización de los Juegos Olímpicos de 1972". *El Mundo Deportivo*, 26 de novembre de 1965, pàg. 6.

Pero en fin, hoy nos limitamos a comentar la noticia, la satisfactoria noticia que nos ha llegado de Madrid y tan satisfactoria para Barcelona y para el deporte español, gracias a la decisión tomada por el Ayuntamiento español que más protege [sic.], que mayor interés pone en ofrecer a la juventud la posibilidad de practicar el deporte.¹⁵

El suport des dels mitjans de comunicació fou total envers el projecte olímpic, i resultà difícil trobar una veu que des de la premsa escrita pogués trencar l'harmonia. Un dels elements que més sorprenen a l'analitzar aquest procés és la constatació de la importància que un esdeveniment esportiu d'aquesta magnitud podria tenir per a la ciutat, no només en l'àmbit esportiu, sinó també pel que fa a l'oportunitat que oferiria per aconseguir una modernització completa, amb la transformació de les seves infraestructures, la millora del transport públic i privat, alhora que esdevindria un aparador privilegiat per mostrar a escala internacional una imatge diferent de la ciutat. Les autoritats polítiques i esportives a Barcelona eren conscients de les grans inversions que suposaria l'organització d'aquest tipus d'esdeveniments esportius, però havien interioritzat que era una gran oportunitat per fer realitat la ciutat dels seus somnis. Un exemple de la interiorització en el context polític barceloní de la transcendència que tindria per a la ciutat l'organització d'aquest esdeveniment, queda reflectit en les declaracions que realitzà a la premsa Andrés Espinós, secretari de la Junta Provincial de Educación Física y Deportes. Quan fou interrogat sobre el que suposaria per a Barcelona acollir aquest esdeveniment, subratllava que significaria "algo tan insospechado como maravilloso, que podría convertir en realidad tangible la soñada Barcelona del año 2000, dando cumplimiento a la mayor parte de sus aspiraciones como urbe de primerísima categoría mundial"¹⁶.

Arribats en aquest punt, cal que ens detinguem en l'estudi del dossier que el mateix Ajuntament de Barcelona féu arribar al COE per tal que l'avalués. L'accés a la documentació personal del doctor Alberto Assalit m'ha permès consultar una còpia del dossier de la candidatura olímpica¹⁷. El dossier es divideix en set apartats: s'inicia amb una carta de l'alcalde de Barcelona –que no es conserva en la documentació d'Assalit–, i continua amb un breu text que, amb el títol de "Barcelona, sede los XX Juegos Olímpicos", fa un recorregut per la tradició olímpica de la ciutat. En el tercer apartat s'inclou el qüestionari que exigia el COI a cada ciutat candidata. Un estudi sobre les instal·lacions esportives

15 Luis Meléndez. "Barcelona en primer plano olímpico". *El Mundo Deportivo*, 26 de novembre de 1965, pàg. 6.

16 Ramón N. Salanova. "La Barcelona del año 2000 podría ser una realidad con la organización de los Juegos Olímpicos de 1972". *El Mundo Deportivo*, 29 de novembre de 1965, pàg. 3.

17 Voldria aprofitar l'avinentesa per agrair a Juli Pernas, director de la Fundació Barcelona Olímpica, que em permetés l'accés a la documentació personal d'Alberto Assalit.

EL MUNDO DEPORTIVO, 26 DE NOVIEMBRE DE 1965 (PÀG.1)

SEPTIMA DEL DEPORTIVO DEL DEPORTIVO
 NÚM. 14. 1965. 26 de noviembre de 1965. 11 Ptas.
 Madrid, 26-11-1965. 11-12-1965. 11-12-1965. 11-12-1965.
 EDICIÓN DE LA MAÑANA

EL ZARAGOZA DESIGNARÁ HOY EL EQUIPO

que
alineará
el
domingo
en
Sabadell

El jugador zaragozano, hoy, ante el equipo de Sabadell. (Foto: Sotelo)

EL BARCELONA SE CONCENTRA HOY EN VALLVIDRERA PERO NO HAY EQUIPO DESIGNADO El Sevilla frente a los azulgrana CON LA MISMA ALINEACIÓN QUE BATIÓ AL MADRID

Capitán del Barça, el atacante catalán, en un momento de la acción durante el partido contra el Sevilla. (Foto: Sotelo)

Encuesta pública sobre los
problemas del ciclismo español.
El Doctor Assa'it, Presidente de la
Federación Catalana, inicia el turno

GALIANA venció

al francés Brunet
por abandono en
el séptimo asalto
y Madrazo hizo
nulo con Riera
Anoche en el Price

El boxeador Galiana, vencedor de la Federación Española de Boxeo. (Foto: Sotelo)

El Ayuntamiento de Barcelona HA PRESENTADO OFICIALMENTE la candidatura de la Ciudad para la organización de los Juegos Olímpicos de 1972

En una vista aérea, puede verse el estadio de los Juegos Olímpicos de 1972. El Ayuntamiento de Barcelona ha presentado oficialmente la candidatura de la ciudad para la organización de los Juegos Olímpicos de 1972. (Foto: Sotelo)

Miembros de la junta de la ciudad de Barcelona en la noche del fútbol. (Foto: Sotelo)

LA NOCHE DEL FUTBOL EN EL "RITZ"

Ayer quedaron proclamados los candidatos
de Primera y Segunda División a la
II Placa Honorífica de El Mundo Deportivo

existents, juntament amb una anàlisi de la capacitat hotelera de la ciutat, protagonitzen el contingut de les seccions quarta i cinquena. Finalment, el dossier conclou amb una exposició dels beneficis turístics que aportaria la celebració de l'olimpiada a la ciutat i les opinions de l'anterior president del COI, el comte de Baillet-Latour, i del qui fou vicepresident d'aquesta institució, el francès Armand Massard.

Al llarg de cinc pàgines, després de la carta de presentació, s'exposen els antecedents històrics lligats a l'olimpisme així com els elements més destacats del projecte olímpic. Pel que fa al primer aspecte, es recorda que l'actuació de l'Ajuntament responia "al sentir de una ciudad eminentemente deportiva que cuenta con el más amplio y efectivo historial de España", tot remuntant-se a l'època romana. També s'incideix en l'impacte que tingué per a l'esport barceloní l'Exposició Internacional de 1929, la qual provocà la transformació de la muntanya de Montjuïc "en un Parque de Deportes, complejo considerado único en el mundo, lo que hizo posible que el insigne prócer barcelonés D. Santiago Güell [López] Bacigalupi, Barón de Güell, solicitase para Barcelona la organización de los Juegos Olímpicos de 1936, que no pudo efectuarse dado el advenimiento de la República en 1931, coincidiendo con los días en que debía efectuarse la designación y precisamente en la Ciudad Condal, donde se hallaba convocado el Comité Olímpico Internacional, bien dispuesto a otorgarlo". Com una altra de les fites esportives que s'ha esmentat, se subratlla l'èxit de l'organització i "también de concurrencia de participantes y público" dels II Jocs del Mediterrani de l'any 1955. Cal recordar que la celebració d'aquest esdeveniment a Barcelona provocà la construcció del "Palacio de los Deportes; se amplió la Piscina; se remozó el Estadio; se demostró, en suma, la capacidad de la ciudad para acoger manifestaciones deportivas transcendentales". El text continuarà exposant la dedicació i l'esforç que havia realitzat l'Ajuntament de Barcelona en tots els àmbits relacionats amb l'esport:

El Ayuntamiento de Barcelona que no ha regateado esfuerzos para contribuir con importantes ayudas al incremento de todos los deportes, sin distinción, y de manera especial a las grandes manifestaciones tanto nacionales como de carácter internacional que se han venido celebrando, consciente de la importancia extraordinaria que puede tener para la ciudad y para España entera, la organización de una Olimpiada, se halla dispuesto a contribuir, aunque sea con algunos miles de millones de pesetas, a la habilitación de los escenarios de los Juegos, y a orientar las cuantiosas sumas de sus planes de actuación hacia el incremento y mejora del urbanismo en las zonas Olímpicas.¹⁸

El compromís de l'ajuntament de la ciutat amb el projecte olímpic era sincer i completament oposat a l'actitud indolent i distant que el consistori madrileny mostrà posteriorment envers la seva candidatura. En relació amb l'anàlisi de les característiques que definien el projecte olímpic de Barcelona, es pot començar assenyalant que les infraestructures es localitzarien en tres enclavaments de la ciutat: les zones del Prat, Montjuïc i Pedralbes. Quant a la primera d'aquestes ubicacions, la documentació indica que la zona esportiva del Prat gaudiria de 1.400 hectàrees d'extensió de les quals fins aleshores només s'havien construït les instal·lacions del Club de Golf del Prat. El projecte inicial havia previst que “de considerarse necesario” es podria construir en aquesta zona un nou estadi olímpic, “además de un velódromo descubierto, piscinas olímpicas, autódromo y campo de concursos hípicas; la canalización del río Llobregat y el puerto deportivo permitiría llevar a efecto las competiciones de remo y náutica [...]”.

Pel que fa a les infraestructures que no eren directament esportives, s'havia planificat la creació de nombroses zones d'aparcaments i una moderna xarxa de carreteres que permetés la mobilitat d'esportistes, turistes i espectadors al centre de la ciutat i a d'altres indrets turístics i residencials com ara Gavà, Castelldefels i Garraf. La proximitat de l'aeroport amb aquest conjunt de noves instal·lacions esportives i la construcció d'una nova terminal internacional “con modernas y amplias instalaciones”, era un altre dels motius pels quals s'havia triat una ubicació que facilitaria el trasllat dels milers de visitants que durant aquelles setmanes arribarien a Barcelona. Per aquest motiu, també es plantejava la possibilitat de construir al Prat “la Ciudad Olímpica en uno o dos núcleos, con capacidad para albergar, con todos sus servicios unos diez mil atletas, y que después de la Olimpiada se convertiría en zona residencial o turística como se realizó en Roma”¹⁹.

Les 200 hectàrees d'extensió de la muntanya de Montjuïc eren des de 1929 una referència de l'oci, la cultura i l'esport per a tots els ciutadans de Barcelona, i esdevenia, per mèrits propis, l'enclavament principal del projecte olímpic. En aquesta localització ja existien múltiples instal·lacions esportives clau per poder organitzar una olimpíada: des de l'estadi olímpic, “cuya reparación y acondicionamiento está en estudio”, tot passant per “la piscina de 50 metros; Tiro nacional; Tiro de pichón y plato; las instalaciones deportivas del Frente de Juventudes; Campos de hockey (Campo del Cincuentenario); Pistas de tenis; Palacio municipal de Deportes (8.000 espectadores), el complejo proyectado en la Cantera de Zafont [Safont]; (pistas de atletismo, campos de fútbol y rugby, un velódromo cubierto, etc.)”. A més, es recordava que en aquesta zona s'havien construït des de la seva rehabilitació per a l'Exposició Internacional un gran nombre d'instal·lacions de caire cultural com són “el Palacio Nacional y el Palacio de las Naciones”, aquest darrer amb un auditori per a 1.500 persones, el Castell de Montjuïc o el servei de telefèric, juntament

amb la imminent inauguració del parc d'atraccions i l'ampliació del Poble Espanyol. En definitiva, el centre neuràlgic de l'esport i la cultura per als barcelonins, i un marc ideal per a la celebració de l'olimpíada²⁰.

Finalment, es descriuen les característiques especials amb què comptava la zona de Pedralbes per ser inclosa en el projecte. El nou estadi del Camp Nou i els camps d'entrenament del FC Barcelona, d'hoquei i tennis del Real Club de Polo, les instal·lacions esportives del Frente de Juventudes en aquesta zona i la Residencia Blume eren algunes de les principals infraestructures esportives de què gaudia el tercer enclavament olímpic on tindrien lloc les diverses competicions²¹.

Un dels aspectes en què el COI mostrava més interès a l'hora d'avaluar el nivell de les candidatures era la xarxa de transport públic i privat. Pel que fa als accessos i les comunicacions per carretera, s'esperava que el 1972 s'haguessin acabat les autopistes que unien Barcelona amb França per la Jonquera, Madrid, València i la "Maresma litoral". Ahora, el "triangle olímpic" en el qual se celebrarien les diverses proves esportives (Prat, Montjuïc i Pedralbes), quedaria perfectament comunicat entre si "por la actual carretera de Castelldefels (si fuera necesario, debidamente ampliada y aliviada del tráfico procedente de Valencia por la nueva autopista), la apertura del tercer cinturón de comunicaciones primarias de Barcelona, el segundo cinturón, Pl. Cerdà-Av. Carlos III, etc.". En relació amb aquest aspecte, també s'esmenta que les zones turístiques i les residències de "Castelldefels, San Cugat y Maresma, pueden absorber una parte importante de alojamientos para turismo a parte de los existentes en el interior de la ciudad, y otros en zonas más alejadas en el litoral, como Costa Brava por el Norte, y Sitges y Villanueva por el Sur"²².

Malaauradament no es conserva informació relacionada amb la capacitat hotelera, una documentació que hagués estat summament interessant per poder comparar-la amb les dades que es coneixen de la candidatura de Madrid. En els informes que mesos més tard realitzà la "Comisión Interministerial para el Estudio de las Inversiones relacionadas con la Olimpiada de 1972", s'assenyalava en relació amb la capacitat hotelera que els dies de màxima expectació s'arribaria als 110.000 visitants i que la mitjana de visitants diaris en tot moment seria de 53.000 persones. L'1 de setembre de 1965 *La Vanguardia* publica una notícia sobre l'èxit turístic de Lloret de Mar, que Madrid, sense comptar amb les pensions de tercera categoria i les cases d'hostes, disposava en aquell moment de 564 hotels i pensions amb un total de 26.475 places, mentre que Barcelona tenia

20 Ibid., pàg. 3-4.

21 Ibid., pàg. 4.

22 Ibid., pàg. 4-5.

298 establiments hotelers amb 17.511 places. El mes d'abril de l'any següent els informes esmentats adjudicaven a Madrid 660 hotels i pensions amb 46.046 places. Independentment de l'exactitud de les xifres, els allotjaments hotelers d'ambdues ciutats estaven lluny de les 70.000 places necessàries en un esdeveniment esportiu com són uns Jocs Olímpics. Aquesta dada demostra que malgrat que la indústria turística era un dels sectors en què les autoritats franquistes havien dipositat més esperances per a la recuperació econòmica del país, tant Barcelona com Madrid, tot i ser els principals nuclis urbans i unes ciutats de gran atractiu turístic, tenien en la capacitat hotelera un dels seus principals desafiaments si volien acollir un esdeveniment d'aquesta transcendència internacional²³.

Amb el títol de "Respuestas al Cuestionario del Comité Olímpico Internacional" s'incloïa el qüestionari que Barcelona lliurà al COE. Al llarg de catorze preguntes es descobreixen gran part dels aspectes més destacats de la candidatura, encara que en alguns casos es responguin de forma superficial atès que el mateix COI no exigia a les ciutats que precisessin els continguts del seu projecte fins a una fase posterior. Per donar resposta a la importància que el moviment olímpic ha concedit des dels seus orígens tant als aspectes culturals com educatius, Barcelona es comprometia a realitzar "Exhibiciones de Bellas Artes incluyendo pintura, grabado, arquitectura, escultura y fotografía". Paral·lelament, durant l'any 1972 els assistents als Jocs Olímpics podrien gaudir de "múltiples manifestaciones culturales que durante todo el año ofrece la ciudad de Barcelona, tales como conciertos de música sinfónica, teatro, exposiciones permanentes, y manifestaciones folklóricas"²⁴.

Pel que fa a l'experiència amb què comptava la ciutat per a l'organització d'aquest tipus d'actes, s'assenyalen nou esdeveniments esportius internacionals en els quals la ciutat havia demostrat la seva contrastada experiència en la celebració d'actes esportius i culturals: els II Jocs del Mediterrani de 1955, els Campionats del Món d'hoquei sobre patins, tennis i patinatge, així com els Campionats d'Europa de futbol juvenil i rem, el torneig preolímpic d'hoquei sobre herba, o les diferents etapes del Tour de França de 1965 que es desenvoluparen a Catalunya i les edicions del Gran Premi d'Espanya Penya Rhin d'automobilisme. També s'incorporaran altres esdeveniments internacionals de gran prestigi internacional en aquells anys com ara l'Exposició Internacional de 1929 i el Congrés Eucarístic Internacional de 1952²⁵.

23 Esteban Fàbregas. "Lloret de Mar: culminación de la temporada turística". *La Vanguardia*, 1 de setembre de 1965, pàg. 17.

24 Documentació personal d'Alberto Assalit. "Respuestas al cuestionario del Comité Olímpico Internacional".

25 Ibíd.

Les instal·lacions esportives eren un altre dels temes clau per a l'èxit de la candidatura. S'assegurava que la infraestructura esportiva augmentaria en un 50 per cent des del 1965 fins al 1972, tot incloent un catàleg en què es detallaven les característiques de cadascuna de les instal·lacions i un mapa amb la seva ubicació. De la mateixa manera, s'informava el COE que si considerava oportú realitzar alguna modificació, ampliació de qualsevol tipus d'instal·lació existent o la construcció d'altres de noves, "Barcelona procedería a construirlas con dos años de anticipación". Tot seguit, s'incloïen algunes de les infraestructures que ja estaven projectades: com la piscina olímpica amb capacitat per a 6.000 espectadors, un velòdrom descobert que podria acollir 15.000 assistents, el Palau d'Esports amb 3.500 localitats, un port esportiu i un camp de regates, piscines i pistes d'entrenament així com un complex esportiu proper a la Vila Olímpica. Sobre aquest darrer aspecte, també s'exposa en el qüestionari que la intenció de la ciutat era ubicar aquesta Vila Olímpica, sempre amb el vistiplau del Ministerio de la Vivienda, al "polígono de 'La Pedrosa', en la falda O. de la Montaña de Montjuich, que lo tiene ya programado, y distante del núcleo deportivo central menos de 1 kilómetro". També es plantejava la possibilitat de construir en aquesta instal·lació "una pista de atletismo para entrenos y una piscina al aire libre". La Vila Olímpica comptaria amb tot tipus de serveis com ara restaurants, bugaderia, perruqueria, "información, prensa y relaciones públicas, intérpretes", o "servicios bancarios", correus, telègrafs i telèfons, etc.²⁶

Pel que fa al finançament, l'Ajuntament de Barcelona es comprometia "a aportar la cantidad que se precise y acorde con sus posibilidades [...]", i deixava per a una fase posterior la planificació d'un pressupost més exacte una vegada es confirmés el suport del COE i la ineludible i imprescindible cooperació del mateix govern. Finalment, la ciutat es comprometia a respectar "las Reglas Olímpicas y los reglamentos respectivos". Per acabar, es garanteix que "los Juegos se conducirán de acuerdo con las Reglas Olímpicas y los reglamentos respectivos, como se han sabido conducir todos los Juegos que, anteriormente, han tenido lugar en Barcelona"²⁷.

26 Ibíd.

27 Ibíd.

...I LA CIUTAT ESCOLLIDA ÉS MADRID. UN RECORREGUT PEL “TÈRBOL” PROCÉS D’ELECCIÓ DE LA CANDIDATURA OLÍMPICA ESPANYOLA

Arribades les coses en aquest punt, cal tornar al mes de desembre de 1965, i concretament als darrers quinze dies de l’any en què es produí el procés d’elecció de la candidatura olímpica espanyola per als Jocs Olímpics de 1972. Havíem deixat la nostra narració en la presentació de la candidatura de Barcelona i en la magnífica acollida que havia tingut aquesta decisió entre els mitjans de comunicació i en la mateixa ciutadania.

El 16 de desembre Luis Meléndez tractava, en una àmplia columna a *El Mundo Deportivo*, el tema de la candidatura de Barcelona i realitzava un recorregut pel procés que havia emprès un mes abans l’ajuntament de la ciutat, quan aquest “recibió un comunicado del Comité Olímpico Español –consecuencia de una entrevista sostenida entre el presidente del mismo, señor Elola, y el señor alcalde–, en el cual se le adjuntaba un formulario a contestar con la mayor urgencia, en el caso de que Barcelona deseara presentar su candidatura para los Juegos Olímpicos de 1972, pues era deseo del Comité Olímpico Español solicitarlos para una ciudad española, aquella que ofreciera mejores condiciones para albergarlos y la máxima garantía”²⁸. A continuació, i seguint sempre el testimoni de Luis Meléndez, l’Ajuntament havia estudiat les possibilitats de la ciutat per acollir un esdeveniment esportiu d’aquest prestigi:

El señor alcalde de Barcelona sometió a estudio el ofrecimiento, tanto en el aspecto financiero como en lo técnico, y éstos debieron ser lo suficiente convincentes como para que la candidatura de la ciudad fuera presentada. Y se presentó el día 25 de noviembre mediante un amplio y detallado ‘dossier’ –fechado el día 23–, en el cual figuraba la solicitud oficial del señor alcalde, una memoria en la que se resumían los acontecimientos más importantes celebrados en Barcelona desde principios de siglo hasta hoy, instalaciones deportivas existentes en la ciudad y sus más próximas zonas de la provincia, exposición de las construcciones necesarias en el caso de ser concedidos los Juegos Olímpicos a nuestra ciudad y lugares de su

Comité Olímpico Español
El Presidente

Madrid, 28 de diciembre de 1965

Mr. Avery Brundage
 Presidente del Comité Olímpico Internacional
 Mon Repos
LAUSANA (Suiza)

Mi querido Presidente y amigo:

Confirmando mi telegrama y carta del 24 del corriente mes de diciembre, comunicándole oficialmente que el Comité Olímpico Español, en sesión plenaria celebrada el día 24, ha tomado el acuerdo de aceptar el ofrecimiento de la ciudad de Madrid para sede de los Juegos Olímpicos de 1972, proyectando celebrar las competiciones de deportes acuáticos en Barcelona.

Este acuerdo ha sido transmitido al Gobierno y obtenida la aprobación del Jefe del Estado Español, siempre identificado con los ideales del Movimiento Olímpico.

En consecuencia, tengo la satisfacción de remitirle dentro del plazo señalado del 31 de diciembre, la carta de petición del Alcalde de Madrid, y cuestionario de preguntas debidamente completado, rogándole someta esta petición, en el momento oportuno, al Comité Olímpico Internacional, en la seguridad de que Madrid, el Comité Olímpico Español y todo el pueblo de España, en el caso de ser designados para albergar y organizar los Juegos de la XX Olimpiada no regatearán esfuerzo alguno para ofrecer a éstos el adecuado marco.

Posteriormente, y en tiempo oportuno, proporcionaremos al Comité Olímpico Internacional los detalles necesarios para poder adoptar su decisión con completo conocimiento de nuestros Proyectos.

Suyo sinceramente,

- José Antonio Edoia-Olaso -

CARTA DEL DELEGAT NACIONAL JOSÉ ANTONIO EDOIA-OLASO
 AL PRESIDENT DEL COMITÈ OLÍMPIC INTERNACIONAL, AVERY
 BRUNDAGE, EN QUÈ INFORMA DE L'ENVIAMENT DEL DOSSIER DE
 LA CANDIDATURA DE MADRID PER ALS JOCS OLÍMPICS DE 1972.

emplazamiento, estadísticas varias, planos, fotografías, etc., etc.²⁹

L'endemà una petita notícia en el mateix diari informa escaridament els seus lectors sobre la decisió de l'Ajuntament de Madrid de presentar també al COE la seva candidatura. Els periodistes que havien assistit a la roda de premsa que regularment oferia l'alcalde Carlos Arias Navarro per comunicar als mitjans de comunicació els acords adoptats en les sessions del ple, se sorprengueren quan el regidor madrileny els transmeté la nova decisió adoptada: "Fuera del orden del día y a propuesta precisamente mía, se ha acordado realizar una gestión cerca del Comité Olímpico Español para que en el caso de que los Juegos Olímpicos de 1972 se celebraran en España, como parece que hay gestiones para lograrlo, sea Madrid la designada para estas competiciones". Quan fou preguntat per les motivacions que havien impulsat l'Ajuntament a presentar la candidatura quan només faltaven dues setmanes perquè s'acabés el termini que estipulava el COI, Arias Navarro assenyalà "que no creía que fuese necesario razonar esta petición, ya que Madrid es la capital española que, aparte de su rango, puede disponer de mayores facilidades de todo orden para el desarrollo de los Juegos"³⁰. La notícia sorprengué el món de l'esport tot i que no quedà reflectit en la premsa, atès que a partir d'aleshores no es tornà a publicar cap tipus d'informació sobre les dues ciutats espanyoles que competien per acollir els Jocs Olímpics.

El buit absolut d'informació conclou el 26 de desembre quan l'ABC publica una petita nota difosa per l'agència de notícies Alfíl, en què s'inclou un comunicat oficial de la DND. En aquest text s'esmenta que el 24 de desembre al matí s'havia celebrat la reunió del COE, amb l'única finalitat d'examinar les peticions de Madrid i Barcelona per organitzar l'olimpiada de 1972:

El Comité Olímpico Español a la vista del informe del Servicio de Planeamiento y de los informes técnicos, así como del resultado de las gestiones realizadas en los medios oficiales, acordó proponer la candidatura española para la organización de los citados Juegos Olímpicos, que se decidirá en Roma en el próximo mes de abril.

Se acordó proponer que los XX Juegos Olímpicos se celebren en Madrid a excepción de las especialidades acuáticas, que se desarrollarán simultáneamente en Barcelona, y que esta candidatura se presente en plazo hábil, es decir, antes del 31 de diciembre del año actual.³¹

29 Ibíd.

30 Nivardo Pina. "El Ayuntamiento de Madrid solicitará para Madrid la Olimpiada de 1972". *El Mundo Deportivo*, 17 de desembre de 1965, pàg. 8.

31 "Habrà candidatura española para la olimpiada de 1972". *ABC*, 26 de desembre de 1965, pàg. 103.

La censura i l'estrict control de la premsa durant el franquisme han dificultat sobre manera que puguem conèixer amb més detall com es va desenvolupar el procés i els motius que mogueren el COE a decidir-se per l'elecció de la candidatura de Madrid enfront de la de Barcelona. Han estat els testimonis d'alguns protagonistes juntament amb les notícies que durant els mesos posteriors aconseguiren salvar els filtres de la censura, les principals fonts que han permès poder reconstruir el tèrbol procés que envoltà la decisió del COE. Dissortadament, fins ara no s'han trobat documents que des de la DND, el COE o el mateix govern ens puguin complementar la informació que s'ha emprat en aquesta investigació. La manca de fonts primàries, juntament amb l'oblit i l'escàs interès que s'ha mostrat envers aquest tema des de la història de l'olimpisme a Espanya, han provocat que no existeixin estudis previs i que només s'hagin realitzat algunes aproximacions molt generals³².

Les declaracions de Pau Negre Villavechia quan, el mes d'abril de 1966, es conegué que Munic havia estat la ciutat elegida per acollir l'olimpiada de 1972³³, esdevenen la font principal per poder reconstruir aquest procés. Convé recordar que Negre era membre del COE i president de la Federación Española de Hockey, a més d'un dels noms que mostraren més suport des del primer moment a la candidatura olímpica de Barcelona. El 27 d'abril *El Noticiero Universal* publicava una entrevista en què el mateix Negre informava de la seva decisió de dimitir de tots els càrrecs que el lligaven a l'esport nacional. Davant la pregunta de José Antonio Lorén sobre el motiu de la seva dimissió irrevocable, Negre responia:

Considero que es preferible, ante mis conciudadanos, deportistas, familiares y amigos, abandonar decorosa y dignamente el puesto que ocupaba resolviendo, de tal forma, el dilema planteado con motivo de haberse presentado la candidatura de la capital de España para la Olimpiada de 1972 sin que en el seno del Comité Olímpico Español pudieran ser escuchados la voz ni los argumentos de los representantes barceloneses en la reunión que tuvo lugar en Madrid el día 24 de diciembre.³⁴

32 Vegeu, per exemple, Xavier Pujadas (coord.). *Catalunya i l'Olimpisme: esport, identitat i Jocs Olímpics (1896-2006)*. Comitè Olímpic de Catalunya, 2006, pàg. 102-105. Romà Cuyàs. *Memòria Oficial dels Jocs de la XXVa Olimpiada Barcelona 1992*, vol. 1 "El repte: de la idea a la nominació", pàg. 215-216.

33 La delegació madrilenya va acudir a la 64a Sessió del COI a Roma sense suport polític significatiu, ja que ni el principal promotor de la candidatura Arias Navarro hi assistí. Munic va vèncer la segona ronda de votacions amb 31 vots enfront dels 16 de Madrid i els 13 de Mont-real (Detroit fou eliminada en la primera ronda).

34 José Antonio Lorén. "IMPACTO: Don Pablo Negre abandona sus cargos deportivos nacionales con carácter irrevocable". *El Noticiero Universal*, 27 d'abril de 1966, pàg. 33.

ABC, 30 DE DICIEMBRE DE 1965 (PÁG.103)

AYER FUE PRESENTADA LA CANDIDATURA ESPAÑOLA PARA LA OLIMPIADA DE 1972

La documentación ha sido entregada en la sede del Comité Olímpico Internacional en Lausana

Ayer se efectuó en Lausana, sede del Comité Olímpico Internacional, la presentación oficial de la candidatura española para los Juegos de la XX Olimpiada, correspondiente al año 1972.

La entrega de la documentación fue efectuada por el secretario del Comité Olímpico Español, don Jaime de San Román, a quien acompañaba el jefe del Departamento de Planificación de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes, don Gonzalo de Benito, los cuales fueron recibidos por el representante suizo en el Comité Olímpico Internacional, Albert Mayer, y la secretaria, Mme. Zanich.

Durante la entrevista de los representantes españoles con los del Comité Olímpico Internacional, desarrollado en todos de gran cordialidad, el tema principal de la conversación fue la pasada Asamblea celebrada en Madrid, de la que todos los miembros del Comité Olímpico Internacional y los de los Comités Nacionales han hecho grandes elogios, que quedan reflejados en el número 22 del "Boletín Oficial" del C. I. O.

Los señores San Román y De Benito, que salieron de Madrid en la misma mañana de ayer y regresaron por la noche, han sido portadores de la solicitud española, consistente en un extenso documento con amplitud de detalles sobre el proyecto, acompañado todo del cuestionario exigido por el Comité Olímpico Internacional, cumplimentado en todos sus extremos.

Ayer también fue presentada, de forma condicional, la candidatura de Viena, y hoy será entregada la documentación de la candidatura de Munich.

En el aeropuerto y a su regreso anoche, el señor San Román fue interrogado por un representante de la agencia Pyras sobre las posibilidades españolas de conseguir la organización de este máximo certamen olímpico, y respondió que aún es prematuro adelantar las máximas probabilidades, pero que estaba bien seguro que España tenía las mismas que la nación que para su ciudad lo solicitase.

Finalmente, al contestar sobre la enorme importancia, deportiva e incluso social y política, que tendría la asignación a España de la Olimpiada, el secretario del Comité Olímpico Español ratificó las enormes ilusiones que tenían puestas en ello, en la completa confianza de que España, tanto por Madrid y Barcelona como ciudades organizadoras, sabría hacer honor a la distinción, y a tal efecto se tiene en estudio un amplio y vastísimo programa para lograr una brillante realidad de esos Juegos Olímpicos de 1972.

Desde el aeropuerto, los señores San Román y De Benito, así como los miembros de la Delegación Nacional de Educación Física y Deportes que habían acudido a recibirlos, se trasladaron al domicilio central para dar cuenta al delegado nacional, don José Antonio Elola-Olaso, de la presentación de la candidatura y de la excelente impresión recogida en la sede permanente del Comité Internacional, en Lausana.

SE AMPLIA EL PLAZO DE PRESENTACIÓN DE CANDIDATURAS

Lausana 29. El Comité Olímpico Internacional ha ampliado hoy la fecha tope de admisión de solicitudes para organizar los Juegos Olímpicos de 1972. El plazo caducaba el día 31 de este mes, y ha sido ampliado hasta el 20 de enero próximo.

Según un portavoz del C. O. I., la ampliación del plazo obedece a requerimientos de Viena, Amsterdam y del Comité Olímpico Norteamericano, el cual no ha elegido todavía, entre Los Angeles, Detroit y Chicago, la ciudad candidato para organización de los citados Juegos.—Afil.

El COE decidí sorprenentment convocar la reunió en què s'hauria de decidir la candidatura olímpica espanyola el 24 de desembre de 1964, vigília de Nadal:

Efectivamente. El día 22 recibí un telegrama del secretario del Comité convocándome para la reunión del día 24, o sea dos días después, y lamentándolo muchísimo no pude desplazarme por no hallar plaza en avión ni en tren; sólo me restaba la posibilidad del automóvil y pasar la Nochebuena lejos de mi hogar y apartado de los míos en fecha tan significativa para lo que es y representa en el orden católico y humano.³⁵

Alhora, tres dels sis representants catalans del COE es trobaven durant aquelles dates a Austràlia acompanyant la selecció espanyola de tennis que estava disputant la Copa Davis en aquest país. Un dels membres del COE que no pogué estar present en aquesta reunió fou Joan Antoni Samaranch, que aleshores ocupava els càrrecs de vicepresident del COE, delegat a Catalunya de la DND i president de la Comissió d'Esports de la Diputació Provincial de Barcelona. Però més enllà d'aquests càrrecs, Samaranch era l'home fort de l'esport català davant de la màxima institució esportiva del país, i qui a partir de l'èxit de l'organització dels Jocs del Mediterrani de 1955 liderava un nou grup de dirigents esportius catalans, que si haguessin estat presents en aquella calculada reunió haurien pogut defensar el projecte olímpic de Barcelona. De tots els membres catalans, només fou Pau Negre qui decidí donar una resposta pública i contundent envers allò que considerà un tracte desigual a la candidatura de Barcelona per part de les institucions de l'esport espanyol:

- ¿Por qué cree usted que se convocó una reunión de esta naturaleza en fecha tan singular?
- No me lo explico, ya que normalmente, las reuniones del C.O.E. han sido convocadas con la antelación necesaria para efectuar el desplazamiento y en fechas apropiadas.
- [...] ¿Usted notificó su ausencia a esta reunión?
- Sí, como es lógico contesté por telegrama manifestando la imposibilidad del desplazamiento y la conveniencia de convocar la reunión con mayor antelación y en día más oportuno. Y, naturalmente, rogando que se me disculpara. Asimismo, en conversación telefónica, argumenté dicha imposibilidad y en los comentarios naturales tuve la impresión de que la reunión en sí y por sí misma, no tendría mayor alcance y que era de puro trámite antes de finalizar el año.
- [...] ¿Recibió usted el "Orden del Día" de esta reunión?

B. PABLO NEGRE VILLAVECOHIA
CIUDAD.

M1: *Metaphysa* *metaphysa*

Pocos días después de haber dirigido usted al señor Delegado de Educación Física y Deportes la carta que lleva fecha 13 de enero pasado, presentando en ella la dimisión de diversos cargos que usted desempeñaba, tuve por personal iniciativa y cortesía la confianza de entregarme una copia de la misma, con la expresa recomendación de que no fuera dirigida ni directa ni indirectamente el contenido de aquella, sin cuando me recomendaron que esa misma copia se entregara a los señores directores de las confederaciones españolas para los JJ.OO. bádminton transmitiéndoles de las señoras, más, Espinosa y, otro, más, señores

ne a las estrofas más interesantes a otras más simples.

— A la confianza y requerimiento de usted, se ha respondido plenamente, incluso aun inmediatamente después de sus públicas manifestaciones, sin haber tenido usted, en cambio, hasta ahora, la misma amable actitud de la pasada ocasión de advertirme que aquel tema, vetado por usted, podía ser puesto de manifiesto, ya que entiendo que a usted correspondía la iniciativa, toda vez que había requerido el silencio y en EL MUNDO DEPORTIVO se había pretendido mantenerlo a lo largo un año y medio per-

Atendido que usted pública y voluntariamente ha rto el silencio requerido, estimo que, implícitamente, quodo designado de ulterior compruebanza y no existe impedimento para que sea dado a conocer íntegramente el contenido de su carta de 13 de enero antes referida y que en méritos de ello se reproduzca a continuación, tal cual aparece en la copia que fue entregada personalmente por usted.

Le saluda afectuosamente, a. a. y amigo.

W. GRAU

TEXTO DE LA CARTA DE DON PABLO NEGRE

Barcelona, 19 enero 1998.

THE COMPANY

Excmo. Sr. D. José Antonio
Enlle-Glass, Delega-
do Nacional de Educa-
ción Física y Deportes.
MADRID

Querido José Antonio:
Una sencilla evaluación en-
trepreneurial a estos "escritores"
que se han dedicado a gura-
fundar la grave conducta
que he adoptado, y que por esta
la creación. Intencionalmente he
querido, como te digo, que el
transcurso de unos días me diera
el estigado margen de tiempo po-
ra que repentinamente pudiera re-
sultar sobre a que yo era como
luz para el mundo, pero me
pero libre ya tal determinación de
los perturbados inflige y estu-
dencia de los primeros meses

Con profundo sentimiento he de presentar la dimisión de mis cargo, tanto en el Comité Olímpico Español, como de presidente de la Real Federación Española de Hockey, dimisión a la que le precede una gran desactividad hasta el momento en que el Comité Olímpico Internacional resuelve definitivamente la ciudad que en 1972 voy a ser sede de los Juegos Olímpicos y con la seguridad además de que, en cuanto de mi modestísima dependencia, hará cuatro años.

No pretendo poner en ningún momento, con esta carta, al señor ministro de los Negocios Exteriores, ni a usted, señor jefe de la prensa, en el caso de que se me ocurra, de que me considere un sujeto que se preocupa de los asuntos de los Estados Unidos. Pero me parece que es probable que pueda ser de otros intereses, en el momento en que se trata de la guerra, de los deportes, o de las relaciones diplomáticas. Siempre he considerado que la guerra es una cosa que no tiene nada que ver con la política o con el deporte. Siempre he considerado que la guerra es una cosa que no tiene nada que ver con la política o con el deporte. Siempre he considerado que la guerra es una cosa que no tiene nada que ver con la política o con el deporte.

Quiero creer, mejor dicho, desear, que las actividades se desarrollen como lo fueron por una terrible enfermedad de nuestros modernos tiempos, que se llama crisis, urgencia y velocidad, y que así, que la convocatoria para la reunión del Comité Olímpico Español, se señalara en un tan comprometido día como el 24 de diciembre, vespas de la Natividad del Señor.

El día 22 de diciembre, recibí un telegrama de Jaime Los Ríos, secretario del Comité, convocándome para la reunión del mismo, que se señalaba, como tal, para las F.M. del día 24. Re tales fechas, es totalmente im-

pretendiendo así la necesidad antiecléctica, una reserva de plaza en avión, y más gestiones en tal sentido dieron un resultado totalmente negativo. Volví igualmente, e intentar el traslado por vía férrea, y menos aún, por carretera, pues ese viaje por cualquier circunstancia a tener que permanecer en Madrid la Nochebuena, lejos de mi hogar, y apartado de los míos, un riesgo de tal naturaleza era, al menos para mí, y estoy seguro que para él, lo hubiera sido tal vez.

Por último, Jaksic nos indica que la reunión no había sido convocada con mayor antelación, y que la causa de su viaje a Sevilla, donde acababa de regresar, y se disponía de nuevo, por la situación material del traslado.

liza la impresión de que la reunión en sí, no tenía un mayor alcance. Nunca pudo suponer que en tal reunión se adoptara el acuerdo de proponer a Madrid para sede de la Olimpiada de 1970. Hasta mi llegó la noticia, se informó por la Prensa, sino por un amigo mío de Granada que sobre sus esfuerzos a volarlos a partir de los días 20 y señaló la fecha, por lo que puedo tener de significativa actualidad. En consecuencia, me felicito al expresar mi extrañeza y mi consternación.

La inesperada supresión de muchos deportistas, en este caso muy fundamentalmente, ha de estar inaceptable e inadmisible que el deporte catalán no haya sido sólo. Ha de parecerse extraño que una reunión de tal naturaleza para adoptar acuerdos de tanta trascendencia se convoque para el día 28 de diciembre, y cualquiera sean las preguntas que preceda por lo que a los innumerables preguntas que se dirigen muy innumerables interdictos, siempre creando el desagradado dilema de que la culpa de la situación creada debe asumirla o los componentes que se reunieron o los que esto vino a suceder.

En preference, frente a mis compañeros, deportistas, familiares y amigos, decora y dignamente abandonar el puesto que ocupaba, reavivando en la forma el dilema planteado o sea aceptando la culpa, si de ella soy acreedor, e proclamando respetuosamente en la forma que sólo me cabe, y reconociendo el deber de más conciencias y amigos de iniciar su silenciosa apoltrona y telefónica contra mí, precisamente el 28 de diciembre.

Es muy posible que Madrid ofrezca mejores perspectivas para organizar una olimpiada, y es muy posible también, que su capitalidad del cuento con mayores recursos y ayudas estatales; todo esto a través de un público diálogo, perfecto, a través en cambio de una resolución que surgen por la superada, sólo sirve para que, como le decía, la superación suponga de un punto adelante entre deportista se refleja en con dicho espíritu.

Al margen de lo que antecede y que espero estimen en su obligación de al menos quedar inalterable en principio como español de nacimiento de no crear dificultad alguna a la posible designación de nuestra Capital, como sede de la Olimpiada, es inalterable y si cabe más afirmada aún nuestra voluntad y sincera amistad, que se ha manifestado en los pasados años de tantas atenciones personales para mí y para nuestro deporte. Por ellas, en agradecimiento más sincero, me en fuerte abrazo.

TEXT DE LA CARTA QUE PAU NEGRE VA ENVIAR A JOSÉ ANTONIO ELOLA-OLASO DIMITINT DELS SEUS CÀRRECS.
CARTA DEL PERIODISTA R. GRAU A PAU NEGRE.

- No. Solamente el telegrama convocándome.
- [...] Aparte de la fecha, totalmente inapropiada. De haber sabido que se trataría este tema y su aprobación, ¿usted hubiera asistido?
- Muy a pesar mío y con gran sentimiento por tener que dejar en noche tan señalada a mis familiares, pero considero que los cargos obligan y, por consiguiente, no le quepa la menor duda de que hubiera estado presente en esta reunión para exponer mi criterio y defender, en lo posible, la candidatura de nuestra ciudad.
- [...] Al saber la noticia, precisamente el 28 de diciembre, ¿qué pensó?
- Con mi dimisión no he pretendido, en ningún momento crear ni estimular ningún pugilato entre nuestras dos ciudades. Es posible que Madrid ofreciera mejores perspectivas para una Olimpiada y es muy posible también que su capitalidad contara con mayores recursos y ayudas estatales. Todo ello resulta comprensible a través de un público diálogo, pero en cambio por medio de una resolución que sorprende por lo inesperada, sólo puede servir para que la enardecida suspicacia de un pueblo eminentemente deportista, se refleje en condolidada protesta. Tenga la seguridad que una vez convencido de que Barcelona no tenía ninguna posibilidad, en cuanto de mí modestamente ha dependido, he hecho todo lo que podido para que Madrid fuera la ciudad designada para la celebración de los Juegos Olímpicos de 1972.³⁶

El COE elegí el projecte olímpic de Madrid i intentà “suavitzar” la indignació de les autoritats polítiques i esportives catalanes incloent Barcelona com a seu de les proves olímpiques de vela. Una solució que no convencé ningú i que no pogué evitar la ràbia i el malestar dels delegats catalans. Pocs dies després, concretament el 29 de desembre, el secretari general del COE, Jaime San Román, juntament amb el coronel De Benito, cap del Servicio de Planificación Deportiva del COE, es desplaçaren als quarters del COI a Lausana per lliurar al secretari general, Albert Mayer, el dossier oficial de la candidatura espanyola. La decisió final del COI es coneixeria al mes d'abril a l'assemblea general que s'havia de celebrar a Roma³⁷.

Crec que és oportú que tornem a recordar una de les imatges amb què s'iniciava aquest llibre. Quatre mesos després de la lamentable gestió que havia realitzat el COE amb l'elecció de la candidatura olímpica; pocs dies després que Munic es convertís en la ciutat elegida pel COI; que Madrid evidenciés la improvisació del seu projecte i la manca de suport econòmic i polític del Govern espanyol i després de conèixer-se les declaracions

³⁶ Ibíd.

³⁷ Nivardo Pina. “La propuesta de Madrid para los JJ.OO. de 1972”. *El Mundo Deportivo*, 30 de desembre de 1965, pàg. 5.

que Pau Negre havia realitzat a *El Noticiero Español*, Ricardo Grau publica un interessant document a *El Mundo Deportivo*. A la secció “Carta abierta a”, l’històric periodista esportiu i durant molts anys director i gerent de la principal capçalera d’informació esportiva d’Espanya, incloïa una carta adreçada a Pau Negre. En aquest text, recordava a qui havia estat membre del COE que un cop lliurada la seva carta de dimissió a Elola-Olaso el 13 de gener, el mateix Pau Negre li envià –al periodista– una còpia d’aquest document. Grau prosseguia esmentant que se li havia realitzat una “expresa recomendación de que no fuera divulgado ni directa ni indirectamente el contenido de aquélla, aun cuando se reconoció que las tensiones que se habían observado, con motivo de la candidatura española para los JJ.OO., habían ya trascendido de las esferas más limitadas a otras más amplias”. Respectat l’acord entre ambdues parts, i després que Negre hagués realitzat algunes declaracions sobre aquest mateix tema a altres mitjans sense advertir *El Mundo Deportivo* de la seva decisió, el periodista se sentia lliure de la seva obligació amb el dirigent esportiu:

Atendido que usted pública y voluntariamente ha roto el silencio requerido, estimo que, implícitamente, quedo desligado de ulterior compromiso y no existe impedimento para que sea dado a conocer íntegramente el contenido de su carta de 13 de enero antes referida y que en méritos de ello se reproduzca a continuación, tal cual aparece en la copia que fue entregada personalmente por usted.³⁸

Seguidament s’incloïa la carta que el mateix Pau Negre havia adreçat a Elola-Olaso, en la qual l’informava de la dimissió irrevocable dels seus càrrecs al COE i a la presidència de la Real Federación Española de Hockey, tot demanant-li que no fes efectiva aquesta decisió “hasta el momento en que el Comité Olímpico Internacional resuelva definitivamente la ciudad que en 1972 vaya a ser sede de los Juegos Olímpicos”. Continuava confirmant que malgrat la seva dimissió “en cuanto de mí modestamente dependa, haré cuanto pueda para que sea Madrid la ciudad designada”. S’assenyalava, en aquest document, que havia volgut deixar passar uns dies, per tenir un marge “de tiempo para que reposadamente pudiera resolver sobre lo que yo creo constituye para mí un penoso deber pero libre ya tal determinación de los perturbadores influjos y estridencias de los primeros momentos”. Negre subratllarà que, amb la seva acció, no tenia la intenció de crear polèmica entre ambdues ciutats, però assenyalava el tracte injust que havia rebut la candidatura olímpica de Barcelona:

No pretendo pues en ningún momento, con esta carta, ni con la admisión [dimisión] de mis cargos crear ni estimular pugilato alguno entre nuestras dos ciudades, que si reprochable puede ser en otros terrenos, en el nuestro, sanamente deportivo, es

totalmente inadmisibile. Siempre he considerado que la mezcla de la política con el deporte es dañina para ambas actividades y sobre todo para este último y me duele profundamente que se creen inmotivadamente situaciones como la presente en las que Barcelona y el deporte catalán han sufrido el “olímpico desprecio” de que la voz de sus representantes no haya podido ser escuchada, ni sus argumentos hayan podido ser tenidos en cuenta.³⁹

El dirigent esportiu justificava que l'actuació del COE havia pogut ser provocada per les presses, “urgencia y velocidad”, que motivaren que es convoqués la reunió “en un tan comprometido día como el 24 de diciembre, víspera de la Natividad del Señor”. Reconeixia que havia rebut la notificació mitjançant un telegrama de Jaime San Román, secretari del COE, el 22 de desembre, que intentà realitzar una reserva en avió o tren, i que les seves gestions, tenint en compte les dates, foren totalment infructuoses, tot descartant la possibilitat de viatjar per carretera i que qualsevol imprevist l'impedís passar la nit de Nadal amb la seva família. Per tant, prengué la decisió de comunicar a través d'un telegrama la seva impossibilitat de desplaçar-se, i “la conveniencia de convocar la reunión, en día más oportuno y con mayor antelación y rogando, se me disculpara”⁴⁰.

San Román l'informà posteriorment per telèfon que “la reunión no había sido convocada con mayor antelación, a causa de tu [Elola-Olaso] viaje a Sevilla, de donde acababas de regresar, y al disculparme de nuevo, por la imposibilidad material del traslado, y en los comentarios naturales, tuve la impresión de que la reunión en sí, no tenía un mayor alcance. Nunca pude suponer que en tal reunión se adoptara el acuerdo de proponer a Madrid para sede de la Olimpiada de 1972”. No fou fins al 28 de desembre que a través de la premsa i del “aluvión de llamadas que sobre mí empezaron a volcarse”, Negre es pogué assabentar de la decisió del COE, per la qual cosa es decidí, tot seguit, a trucar al secretari general i li expressà la seva sorpresa i contrarietat⁴¹.

La seva carta continuava transmetent el pesar d'una opinió pública catalana que no aconseguia comprendre les raons per les quals s'havia decidit convocar una reunió de tanta transcendència el 24 de desembre: “La enardecida suspicacia de nuestros deportistas, en este caso muy fundamentada, ha de estimar inaceptable e inadmisible que el deporte catalán no haya sido oído”⁴².

39 Ibíd.

40 Ibíd.

41 Ibíd.

42 Ibíd.

Tot donant una lliçó d'ètica i dignitat, Pau Negre dimitia de tots els càrrecs nacionals com a resposta davant la poca transparència amb què havia actuat la màxima institució de l'esport espanyol envers l'esport català. Reconeixia que era "muy posible que Madrid ofrezca mejores perspectivas para organizar una olimpiada, y es muy posible también, que su capitalidad cuente con mayores recursos y ayudas estatales", però entenia que a aquesta conclusió s'hi hauria d'haver arribat "a través de un público diálogo", i no pas mitjançant una "resolución que sorprende por lo inesperada" i que únicament serveix perquè "la enardecida suspicacia de un pueblo eminentemente deportista se refleje en condolidada protesta". Malgrat tot, Negre subratllarà que restava "inalterable mi propósito como español de corazón de no crear dificultad alguna a la posible designación de nuestra Capital, como sede de la Olimpiada"⁴³.

Pocs dies després d'aparèixer la informació anterior a *El Mundo Deportivo*, Néstor Luján, des d'"Al doblar la esquina", la cèlebre columna de la revista *Destino*, denuncia obertament el comportament del COE i l'hermetisme i la manca de transparència que havia envoltat la decisió precipitada d'aquest organisme. Luján opina que els fets eren molt greus i que "la delicada actuación del señor Negre contrasta con la indelicadeza del Comité Olímpico Español". Destaca que el directiu català no havia pogut ser present en aquesta reunió per "imposibilidad material de traslado, en día tan señalado como el 24 de diciembre"; i afegia que "con su digna actitud pone en entredicho a unas personalidades que no dudamos han de responder ante la opinión y ante una ciudad como Barcelona de su actitud que en este momento nos parece extrañamente anormal, de un menosprecio y de una frivolidad que liga bien poco con los cargos que ocupan"⁴⁴.

La revista barcelonina no deixà de reclamar al COE les necessàries explicacions, i insistia en les seves crítiques davant allò que entenien com una manifesta injustícia. Mercé Varela tornà a carregar contra l'elecció de la candidatura madrilenya, tot desitjant que "un día, que esperamos será bien pronto, se hará toda la luz necesaria sobre este particular y veremos de qué manera la ciudad de Barcelona solicitó aquella organización al Comité Olímpico Español, y en qué forma éste se decidió por Madrid". Amb el desig constant que finalment s'aclarís el comportament del COE amb el projecte olímpic català, Varela afegia que seria interessant poder conèixer de la mateixa manera "las condiciones que el Ayuntamiento de Madrid exigió para organizar los Juegos y en qué forma, en qué cuantía, todo el país estaba dispuesto a sufragar la Olimpiada de 1972"⁴⁵.

43 R. Grau. "Carta abierta a". *El Mundo Deportivo*, 29 d'abril de 1966, pàg. 6.

44 N. Luján. "Una olimpiada frustrada". *Destino*, 7 de maig de 1966, pàg. 18.

45 A. Mercé Varela. "El gladiador pagado". *Destino*, 14 de maig de 1966, pàg. 78-79.

DESTINO, 18 DE JUNY DE 1966 (PÀG.22)

NÉSTOR LUJÁN DES DE LA SEVA COLUMNA "AL DOBLAR LA ESQUINA" DEMANA EXPLICACIONS SOBRE L'ELECCIÓ DE LA CANDIDATURA OLÍMPICA. ^

A TALL DE CONCLUSIÓ

Aquesta investigació ha intentat demostrar con “l'obsessió olímpica” de Barcelona es va mantenir viva al llarg del franquisme a través, entre altres aspectes, de l'organització d'esdeveniments esportius estretament relacionats amb l'olimpisme com els Jocs del Mediterrani, els Jocs Esportius i el mateix projecte de la candidatura olímpica. D'aquesta manera, ha quedat demostrat l'interès d'un sector de les autoritats polítiques i esportives del franquisme i de la mateixa DND (representada per noms com Fernando María Castiella, Manuel Fraga Iribarne, José Solís Ruiz, Juan Antonio Samaranch o José Antonio Elola-Olaso), en relació amb els importants beneficis que aportaria la celebració d'uns Jocs Olímpics a Espanya. L'organització d'aquest macroesdeveniment aconseguiria millorar la imatge internacional i la cohesió interna, tot afavorint una progressiva integració en el context europeu així com el definitiu impuls de l'esport d'alt rendiment. Però juntament amb la voluntat de certs sectors del règim d'impulsar el projecte olímpic, també s'ha pogut constatar una clara actitud de recel davant la possible celebració de l'olimpíada a Barcelona. L'anàlisi dels esdeveniments que envoltaren el procés d'elecció de Madrid en detriment de Barcelona, ofereix seriosos dubtes respecte dels criteris exactes que foren utilitzats pels membres del COE. La clara manca de transparència i l'absència de declaracions oficials que haguessin pogut oferir una mica de llum en aquest cas, així com la dificultat per poder trobar documents oficials que permetin als investigadors poder conèixer quins foren els motius que els dugueren a prendre aquesta decisió, fa despertar dubtes seriosos i desconfiances sobre la seva equanimitat. Desafortunadament, sembla que serví de ben poc la contrastada tradició olímpica de Barcelona, la forta socialització de l'esport en aquesta ciutat i la seva alta integració en el teixit social, a més de la seva destacada experiència en l'organització d'alguns dels grans actes esportius que s'havien celebrat fins aleshores a Espanya (com fou el cas dels Jocs del Mediterrani de 1955). Tot i que comptava amb el suport total de les autoritats polítiques i esportives de la ciutat, tenia el major nombre d'esportistes federats del país i gaudia de les millors instal·lacions esportives i les més modernes, no fou suficient perquè el COE diposités la seva confiança en el projecte olímpic de Barcelona.

El que resulta més sorprenent de tot aquest procés i que torna a mostrar les contradiccions que caracteritzaren la política esportiva durant el franquisme, és que ni tan sols existí un suport clar al projecte olímpic a l'interior del govern. Un ampli sector de ministres representats pels denominats “ministres econòmics” i amb noms influents com ara Luis Carrero Blanco, Camilo Alonso Vega o Carlos Arias Navarro, s'oposarà des del primer moment a la celebració de l'olimpíada tot considerant-la un element d'alt risc per a la seguretat del país i que a més obligaria el govern a realitzar una forta inversió econòmica. Per aquests motius, aquest grup de pressió bloquejà sistemàticament el pressupost de la candidatura de Madrid i arribà pràcticament a provocar la retirada del projecte

olímpic poc abans de l'elecció del COI a Roma. El procés de la candidatura olímpica de Barcelona evidencià les fortes lluites internes en el si del govern de Franco, la manca de transparència en la gestió del COE i allò que entenc com a prejudicis ideològics i polítics envers el projecte olímpic català. La denúncia pública que realitzà Pau Negre davant la DND, dimitint dels seus càrrecs com a dirigent esportiu davant el que considerava un injustificable tracte envers la candidatura olímpica de Barcelona, es convertí en la veu discordant dins l'obscurantisme que envoltà aquest cas i símbol del punt i seguit en la recerca d'un objectiu que havia nascut durant el primer terç del segle XX i que s'arribaria a culminar aquell estiu inoblidable del 1992.

BIBLIOGRAFIA

Boix, J. i Espada, A. *El deporte del poder: Vida y milagro de Juan Antonio Samaranch*. Madrid: Temas de hoy, 1991.

Bulletin du Comité International Olympique. *Address by president Avery Brundage*, núm. 92, novembre de 1965.

Cuyàs, R. *Memòria Oficial dels Jocs de la XXVa Olimpíada Barcelona 1992*, vol. 1 "El repte: de la idea a la nominació", pàg. 215-216.

Fraga, M. *Memoria breve de una vida pública*. Barcelona: Planeta, 1980.

González Aja, T. (Ed.). *Sport y autoritarismos: la utilización del deporte por el comunismo y el fascismo*. Madrid: Alianza Editorial, 2002.

Lizalde Gil, E. *Instalaciones Deportivas de la Comunidad Autónoma de Aragón: Censo nacional de instalaciones deportivas*. Madrid: Consejo Superior de Deportes, 2006.

Ayuntamiento de Madrid. *Madrid sollicite les XX Jeux Olympiques*, Madrid: Hauser y Menet, 1966.

Pernas, J. *Els Jocs Esportius de Barcelona 1962-1966*. Barcelona: Fundació Barcelona Olímpica, 2013.

Pernas, J. *Barcelona 1955: Els Jocs Mediterranis*. Barcelona: Fundació Barcelona Olímpica, 2012.

Pujadas, X. (coord.). *Catalunya i l'Olimpisme: esport, identitat i Jocs Olímpics (1896-2006)*. Comitè Olímpic de Catalunya, 2006.

Pujadas, X. i Santacana, C. *Història il·lustrada de l'esport a Catalunya*. Barcelona: Diputació de Barcelona, 1995.

Santacana, C. "Espejo de un régimen. Transformación de las estructuras deportivas y su uso político y propagandístico". A Xavier Pujadas (Coord.). *Atletas y ciudadanos: Historia social del deporte en España, 1870-2010*. Madrid: Alianza, 2011, pàg. 205-232.